

ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ
ΠΑΣΟΚ - ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ

Αθήνα, 2 Δεκεμβρίου 2022

ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ

«Σύσταση Αρχής Προστασίας Καταναλωτή»

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Η ακρίβεια, ο πληθωρισμός, οι εξοντωτικές αυξήσεις των τιμών ενέργειας, οι αθέμιτες εμπορικές πρακτικές σε κρίσιμους τομείς καθημερινών συναλλαγών, όπως στον τραπεζικό τομέα, η απουσία πολιτικών ρυθμίσεων των ληξιπρόθεσμων οφειλών, η αλαζονική δράση των εταιρειών διαχείρισης των δανείων, δοκιμάζουν τις αντοχές των καταναλωτών. Παρά τη διεθνή διάσταση της κρίσης οι συγκρίσεις με άλλες χώρες δεν αφήνουν αμφιβολία ότι οι δυσμενείς συνέπειες που υφίστανται οι καταναλωτές στη χώρα μας είναι υπέρμετρες και δυσανάλογες αυτών που από τις συνθήκες θα μπορούσαν να δικαιολογηθούν.

Είναι φανερό ότι η προστασία του καταναλωτή διέρχεται στη χώρα μας μία μεγάλη κρίση και θεσμική υποχώρηση, με την απουσία ενδιαφέροντος εκ μέρους της Κυβέρνησης και των αρμόδιων υπουργείων για τη βελτίωση της προστασίας, την ενίσχυση των ενώσεων καταναλωτών, την ουσιαστική άσκηση, με βάση την υφιστάμενη νομοθεσία, του εποπτικού ρόλου του κράτους στην αγορά για την προστασία των συμφερόντων των καταναλωτών, πολύ δε περισσότερο για την ανάπτυξη πολιτικών ή νέων θεσμών που να προστατεύουν τους καταναλωτές από πρακτικές εκμετάλλευσης και να προάγουν τη θέση τους στην αγορά.

Πλέον λίγες ενώσεις καταναλωτών παραμένουν ενεργές, δίχως να έχουν καμία υποστήριξη από την Πολιτεία, ενώ αδρανείς παραμένουν όλοι εκείνοι οι θεσμοί, στους οποίους μπορούσαν να θέτουν ζητήματα πολιτικής ή να έχουν συμβουλευτική επιρροή στις νομοθετικές ή πολιτικές αποφάσεις. Στο νομοθετικό πεδίο της προστασίας των καταναλωτών η εξέλιξη περιορίζεται στην οριακή ενσωμάτωση οδηγιών, δίχως να αξιοποιούνται στοιχειωδώς διακριτικές ευχέρειες ή να λαμβάνονται μέτρα που να διασφαλίζουν την ουσιαστική εφαρμογή τους. Όχι μόνο απουσιάζουν ρυθμίσεις που να ενισχύουν την προστασία, αλλά, αντιθέτως, συνήθεις είναι νομοθετικές πρωτοβουλίες προς την κατεύθυνση της αποδυνάμωσης των δικαιωμάτων των καταναλωτών, όπως συνέβη με την αποσύνδεση των τιμών ηλεκτρικής ενέργειας από

ουσιαστικά κριτήρια και τις απαιτήσεις διαφάνειας ή τη διευκόλυνση των ασφαλιστικών εταιρειών να επιβάλλουν μεγάλες αυξήσεις στα ασφάλιστρα υγείας.

Ακόμη, περαιτέρω, η διοικητική εποπτεία της νομοθεσίας για την προστασία του καταναλωτή έχει αποδυναμωθεί πλήρως, καθώς η Γενική Γραμματεία Καταναλωτή έχει καταργηθεί και το έργο της υποβαθμίζεται σε μία απλή Διεύθυνση Προστασίας Καταναλωτή (άρθρο 41 ΠΔ 5/2022). Οι υπηρεσίες της, παρά τη διεύρυνση της εποπτευόμενης νομοθεσίας, τις σύγχρονες προκλήσεις, ιδίως με τις εξελίξεις στην ψηφιακή οικονομία, αλλά και τις μεγάλες, λόγω του πληθωρισμού, των χαμηλών εισοδημάτων και των ιδιαίτερων συνθηκών της ενεργειακής κρίσης, εποπτικές ανάγκες, αποστελεχώνονται και αποδυναμώνονται περαιτέρω.

Η υποβάθμιση αυτή αντικατοπτρίζεται ήδη στην ασκούμενη εποπτεία. Είναι αξιοσημείωτο ότι ενώ η Γενική Γραμματεία Καταναλωτή, ιδίως στα τελευταία έτη της λειτουργίας της, επί της Κυβέρνησης ΠΑΣΟΚ, είχε εδραιώσει μία δυναμική εποπτική παρουσία σε όλο το φάσμα της αγοράς (λιανικό εμπόριο, τράπεζες, ασφαλιστικές, τηλεπικοινωνίες, ενέργεια, υγεία, εκπαίδευση, αθέμιτες πρακτικές στην εν γένει προώθηση αγαθών και υπηρεσιών, κ.ά.), πλέον, η άσκηση των ελέγχων είναι υποτυπώδης. Λίγες είναι πλέον οι καταγγελίες που ελέγχονται, ενώ δεν υπάρχει ώθηση ή πολιτικό ενδιαφέρον για τη διενέργεια αυτεπάγγελτων ελέγχων, τα δε πρόστιμα για παραβιάσεις των δικαιωμάτων των καταναλωτών έχουν περιοριστεί στο ένα τέταρτο της εποχής που υφίστατο η Γενική Γραμματεία Καταναλωτή.

Τα παραπάνω συμβαίνουν, μάλιστα, σε μία εποχή που η ίδια η Ευρωπαϊκή Ένωση επιβάλλει τόσο την αναβάθμιση της διοικητικής προστασίας όσο και την ενίσχυση του ρόλου των ενώσεων καταναλωτών, ενώ έχουν πολλαπλασιαστεί σε σχέση με τα προηγούμενα έτη οι αναφορές και καταγγελίες των καταναλωτών. Έτσι, η Οδηγία 2019/2161 καθιστά υποχρεωτική για τα κράτη μέλη την επιβολή διοικητικών κυρώσεων για τις παραβιάσεις οδηγιών που αφορούν την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των καταναλωτών, όπως ιδίως τους καταχρηστικούς όρους, την αδιαφάνεια τιμών, τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές. Περαιτέρω, και ο Κανονισμός 2017/2394 απαιτεί μία εκτενή διοικητική συνεργασία των κρατών μελών για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των καταναλωτών, ενώ παρέχει στις διοικητικές αρχές σημαντικές εξουσίες έρευνας. Στο πλαίσιο δε αυτό όλες οι χώρες οργανώνουν και αναβαθμίζουν περαιτέρω τη διοικητική προστασία του καταναλωτή, ενισχύοντας ή ιδρύοντας αντίστοιχες εποπτικές αρχές. Η Ελλάδα είναι η μόνη χώρα που αδιαφορεί και κινείται προς την αντίθετη κατεύθυνση. Αντί να δημιουργήσει μία ισχυρή Αρχή για την Προστασία των Καταναλωτών, επαναφέροντας ή μετεξελίσσοντας τη Γενική Γραμματεία Καταναλωτή, προχώρησε στην υποβάθμισή της σε μία απλή Διεύθυνση και ουσιαστικά στην εγκατάλειψη κάθε διοικητικής εποπτείας για την επιβολή των κανόνων προστασίας καταναλωτή. Δίχως όμως πόρους και μέσα και σύγχρονη οργάνωση η Δημόσια Διοίκηση δεν είναι σε θέση να ασκήσει το ρόλο της όσον αφορά την προστασία των δικαιωμάτων και της αγοραστικής δύναμης των καταναλωτών.

Δεν παραγνωρίζεται, βέβαια, ότι οι στρεβλώσεις που χαρακτηρίζουν τη λειτουργία πολλών αγορών και η δυσχερή θέση που έχουν περιέλθει οι καταναλωτές μέσα σε αυτές, οφείλονται σε πλήθος παραγόντων, με προεξέχουσα την απουσία εξειδικευμένων πολιτικών για την προστασία των καταναλωτών. Μία βασική, ωστόσο, κρίσιμη πτυχή του προβλήματος είναι αναμφισβήτητη και η απουσία αποτελεσματικών δημόσιων αρχών για την προστασία των καταναλωτών. Ας επισημανθεί δε ότι και η Παγκόσμια Τράπεζα, στο πλαίσιο των συμβουλευτικών της προς την Κυβέρνηση υπηρεσιών για τη βελτίωση της εποπτείας των

οικονομικών δραστηριοτήτων με βάση το ν. 4512/2018, εισηγήθηκε το 2021 ως επιβεβλημένη τη βελτίωση και αναβάθμιση της εποπτείας της προστασίας καταναλωτή δίχως όμως να υπάρξει ουσιαστική ανταπόκριση. Αντιθέτως, επακολούθησε η περαιτέρω συρρίκνωση και διοικητική υποβάθμιση της αρμόδιας υπηρεσίας.

Δεν αμφισβητείται ότι οι δυσχέρειες που αντιμετωπίζουν σήμερα οι καταναλωτές στην προστασία των δικαιωμάτων τους είναι τεράστιες, καθώς δεν έχουν τις οικονομικές δυνατότητες, τις γνώσεις, την εμπειρία ή την πρόσβαση σε αναγκαίες πληροφορίες, ώστε να υπερασπιστούν, απέναντι στις ισχυρές οικονομικά και οργανωμένες επιχειρήσεις, τα συμφέροντά τους. Το κόστος της διεκδίκησης των δικαιωμάτων τους αποδεικνύεται, στην πράξη, απαγορευτικό για τους περισσότερους και οι όποιες διαδικασίες συχνά πολύ χρονοβόρες. Πολλές επιχειρήσεις, διαβλέποντας την αναποτελεσματικότητα της επιβολής των κανόνων προστασίας των καταναλωτών, εκμεταλλεύονται την κατάσταση και ενθαρρύνονται σε ακόμη πιο αντικαταναλωτικές συμπεριφορές, επιδιώκοντας την άντληση παράνομων ωφελειών και υπερβολικών κερδών. Όταν, εξάλλου, είναι αδύναμη η επιβολή των κανόνων, αναπόφευκτα αποτυγχάνουν και οι θεσμοί που έχουν ως έργο τη διαμεσολάβηση και την εξώδικη επίλυση των καταναλωτικών διαφορών.

Σήμερα, εξάλλου, είναι οι ισχυρές επιχειρήσεις αυτές που, από προνομιακή θέση, επηρεάζουν και συχνά διαμορφώνουν την κυβερνητική πολιτική. Όχι σπάνια και των αρχών που εποπτεύουν τους ειδικότερους τομείς. Αυτό οφείλεται, σε μεγάλο βαθμό στο ότι δεν υπάρχει θεσμική μέριμνα για την ενίσχυση του ρόλου των ενώσεων καταναλωτών και τη συμμετοχή και επιρροή τους στη λήψη των αποφάσεων για την αντιμετώπιση των σύγχρονων προκλήσεων και προβλημάτων. Αναπόφευκτα, έτσι, οι απαντήσεις που δίνει η Κυβέρνηση σε αυτά αποβαίνουν μονομερείς και σε βάρος των καταναλωτών. Οι επιχειρήσεις, αντί να μεριμνούν και να διασφαλίζουν την πρόσβαση των καταναλωτών σε λογικές και προσιτές τιμές, όταν ιδίως πρόκειται για ιδιαίτερα σημαντικά αγαθά, κατοχυρώνουν τα κέρδη τους, επιρρίπτοντας, εκ του ασφαλούς, τους κινδύνους στους καταναλωτές. Η περίπτωση των εταιρειών ηλεκτρικής ενέργειας είναι ενδεικτική.

Είναι φανερό ότι η αγορά πάσχει από ένα «έλλειμμα δημοκρατίας». Τα συμφέροντα των καταναλωτών, χάριν των οποίων υποτίθεται ότι υπάρχουν οι αγορές, δεν βρίσκουν την ανάλογη θεσμική έκφραση και προσοχή. Γι' αυτό το ΠΑΣΟΚ-ΚΙΝΑΛ αναγνωρίζει και επισημαίνει την ανάγκη να ληφθούν μέτρα και πολιτικές που θα προάγουν τη θέση των καταναλωτών, ώστε να διασφαλιστούν συνθήκες υγιούς ανταγωνισμού και δίκαιης και ισόρροπης κατανομής υποχρεώσεων και δικαιωμάτων. Στο πλαίσιο δε αυτό αναλαμβάνει την πρωτοβουλία να εισηγηθεί τη διαμόρφωση μίας νέας Αρχιτεκτονικής Προστασίας των Καταναλωτών, με τους ακόλουθους άξονες:

1) Την ίδρυση μίας ευέλικτης, εξειδικευμένης, ισχυρής και αποτελεσματικής εποπτικής αρχής για την προστασία των καταναλωτών.

2) Την ενίσχυση του ρόλου των ενώσεων καταναλωτών με την παροχή εκ μέρους της Πολιτείας πόρων για την λειτουργία τους, την ανάπτυξη προγραμμάτων για την ενίσχυση των υποδομών τους, την παροχή ενισχυμένων αρμοδιοτήτων για την επιβολή των δικαιωμάτων των καταναλωτών και την αποζημίωσή τους από παράνομες συμπεριφορές προμηθευτών.

3) Την ενίσχυση του Συνηγόρου του Καταναλωτή και άλλων διαμεσολαβητικών αρχών με αρμοδιότητες που θα καθιστούν σημαντικές τις παρεμβάσεις τους και αποτελεσματικότερη την εξωδικαστική διευθέτηση των καταναλωτικών διαφορών αλλά και τη ρύθμιση οφειλών.

4) Την ενίσχυση των ουσιαστικών δικαιωμάτων των καταναλωτών και την προαγωγή πολιτικών διαφάνειας ως προς τις χρεώσεις σε ειδικότερους τομείς, μεταξύ άλλων και με την αποκατάσταση των ρηγμάτων που έχουν προκαλέσει κυβερνητικές νομοθετικές πρωτοβουλίες των τελευταίων ετών.

5) Την ίδρυση και στη χώρα μας ενός Εθνικού Ιδρύματος Κατανάλωσης που θα πραγματοποιεί συγκριτικές δοκιμές, έρευνες, μελέτες, με σκοπό τη βελτίωση του ανταγωνισμού, μέσα από την ενίσχυση της ικανότητας των καταναλωτών να αξιολογούν και να συγκρίνουν τα προσφερόμενα προϊόντα και υπηρεσίες, όπως ενδεικτικά η Stiftung Warentest (Γερμανία), το Institut National de la Consommation (Γαλλία).

Με την παρούσα πρόταση νόμου ικανοποιείται η πρώτη από τις παραπάνω πολιτικές με την ίδρυση της Αρχής Προστασίας Καταναλωτή (Α.Π.ΚΑ.), η οποία αναλαμβάνει το έργο της εποπτείας στο πεδίο της προστασίας των καταναλωτών με ενισχυμένες και ευρύτερες αρμοδιότητες από αυτές των υφιστάμενων υπηρεσιών. Ένα σύνθετο, συνεχώς εξελισσόμενο και εμπλουτιζόμενο αντικείμενο, όπως είναι αυτό της προστασίας του καταναλωτή, προϋποθέτει υψηλή εξειδίκευση, συνεχή και συστηματική παρακολούθηση και την υιοθέτηση διοικητικών μεθόδων λειτουργίας, ευέλικτων και παραγωγικών που να εγγυώνται την ταχεία παρέμβαση της αρμόδιας αρχής προστασίας του καταναλωτή για την άσκηση της εποπτείας και τη συνεχή ανάπτυξη δράσεων, συνοδευόμενη, όπου είναι αναγκαίο, και με τη λήψη κανονιστικών μέτρων.

Είναι φανερό ότι η υφιστάμενη δομή, στο πλαίσιο του Υπουργείου Ανάπτυξης, δεν μπορεί να ανταποκριθεί στις σύγχρονες απαιτήσεις και ανάγκες της προστασίας των καταναλωτών αλλά και τις προκλήσεις της αγοράς. Εξάλλου, ο Συνήγορος του Καταναλωτή δεν έχει εποπτικές αρμοδιότητες καθώς η συμβολή του συνίσταται κυρίως στην επιδίωξη της εξωδικαστικής διευθέτησης των καταναλωτικών διαφορών. Περαιτέρω, οι λοιπές τομεακές αρχές (ΤΤΕ, ΡΑΕ, ΕΕΤΤ, ΕτΚ, ΕΕΕΠ, ΡΑΕΜ κ.α.), μολονότι επιτελούν αναμφισβήτητο σημαντικό έργο στη διασφάλιση της ικανότητας και των προϋποθέσεων λειτουργίας των αντίστοιχων αγορών, στη φερεγγυότητα των παρόχων και στην ενίσχυση του μεταξύ τους ανταγωνισμού, με την έμμεση συμβολή τους στην προστασία των καταναλωτών να παραμένει σημαντική, δεν εστιάζουν επαρκώς στις ανάγκες των καταναλωτών και δεν επικεντρώνονται στην προστασία των οικονομικών συμφερόντων τους, όπως κατοχυρώνονται στη νομοθεσία. Γι' αυτό άλλωστε και η διοικητική προστασία του καταναλωτή ανατίθεται σε όλες σχεδόν τις χώρες σε διακριτές με το σκοπό αυτό διοικητικές αρχές.

Με τη σύσταση της Αρχής Προστασίας Καταναλωτή (Α.Π.ΚΑ.), η οποία αναλαμβάνει τις αρμοδιότητες των Διευθύνσεων Πολιτικής και Ενημέρωσης Καταναλωτή και Προστασίας Καταναλωτών της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου και τις αρμοδιότητες της ΔΙΜΕΑ του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, διαμορφώνεται ένας εξειδικευμένος, ευέλικτος, αυτοδύναμος και ισχυρός θεσμός για την προστασία των καταναλωτών με κατοχυρωμένη την προσωπική και λειτουργική ανεξαρτησία των μελών του και αυτοτελή διοικητική υποδομή και αυτονομία.

Με την παρούσα πρόταση νόμου η Πολιτεία ανταποκρίνεται στις εποπτικές απαιτήσεις της ευρωπαϊκής ενωσιακής νομοθεσίας, αξιοποιεί τα εξελιγμένα παραδείγματα και την εμπειρία άλλων χωρών και δημιουργεί τις απαραίτητες θεσμικές προϋποθέσεις για την αποτελεσματική εφαρμογή των κανόνων και την ανάπτυξη δράσεων για την προστασία των καταναλωτών. Η διοικητική προστασία των καταναλωτών ενισχύεται με τη διαμόρφωση κατάλληλων και εξειδικευμένων υποδομών και μηχανισμών, τη θέσπιση σημαντικών εξουσιών ελέγχου και την αποτελεσματική διαμόρφωση των προβλεπόμενων κυρώσεων. Η Α.Π.ΚΑ. έχει σημαντικές εξουσίες για την αποτελεσματική διερεύνηση καταγγελιών και την πραγματοποίηση αυτεπάγγελτων ελέγχων, συγχρόνως, όμως, διαθέτει και άλλα μέσα επιβολής ή και συνεργατικών με τις επιχειρήσεις εργαλείων, όπως τη σύνταξη κωδίκων αυτοδέσμευσης των επιχειρήσεων, την παροχή προς τις επιχειρήσεις και τους καταναλωτές οδηγιών, τη συλλογική διευθέτηση και μέριμνα για την αποκατάσταση εκ μέρους των επιχειρήσεων της ζημίας των καταναλωτών από παράνομες πρακτικές κ.ά.

Ειδικότερα:

Με το **άρθρο 1** συστήνεται η Αρχή Προστασίας Καταναλωτή (Α.Π.ΚΑ.) ως αυτοδύναμη Διοικητική Αρχή και καθορίζονται η αποστολή, οι αρμοδιότητές της και οι πόροι αυτής.

Με την πρώτη παράγραφο διασφαλίζεται η ανεξαρτησία της Α.Π.ΚΑ., η οποία υπάγεται σε κοινοβουλευτικό και δικαστικό έλεγχο, ενώ με τη δεύτερη παράγραφο ορίζεται η αποστολή της

Στην τρίτη παράγραφο ορίζονται οι αρμοδιότητες της Α.Π.ΚΑ., η οποία πέραν των εποπτικών αρμοδιοτήτων (τήρηση κανόνων προστασίας καταναλωτών) θα έχει και κανονιστικές αρμοδιότητες (ιδίως στον τομέα της διαφάνειας των συναλλαγών και της ασφάλειας των προϊόντων), ενώ θα αναπτύσσει σημαντικές δράσεις για την ενημέρωση και εκπαίδευση των καταναλωτών και θα συνεργάζεται με τις ενώσεις καταναλωτών, για την ανάπτυξη των οποίων και θα μεριμνά.

Στην εποπτεία της Α.Π.ΚΑ. υπάγονται πλέον τόσο οι κανόνες για την προστασία των καταναλωτών, την ευθύνη επιβολής των οποίων έχει σήμερα η Διεύθυνση Προστασίας Καταναλωτή, όσο και οι κανόνες, την ευθύνη επιβολής των οποίων έχει η ΔΙΜΕΑ, είτε αυτές αφορούν νομοθεσία για την προστασία του καταναλωτή (όπως η εφαρμογή της Οδηγίας 98/6/ΕΚ για την αναγραφή των τιμών) είτε την καταπολέμηση του παράνομου εμπορίου, αφού και η τελευταία είναι κρίσιμη πτυχή και έχει άμεση αντανάκλαση στην προστασία των καταναλωτών. Κατ' αυτόν τον τρόπο, άλλωστε, διαμορφώνεται στην Α.Π.ΚΑ. ένας ισχυρός ελεγκτικός μηχανισμός, διαθέσιμος για την επίτευξη όλων των ελεγκτικών στόχων, με πληρέστερη κατάρτιση και καλύτερες δυνατότητες συντονισμού στη διεξαγωγή και κάλυψη των ελέγχων, ενώ εξοικονομούνται και σημαντικοί πόροι. Με ειδική, εξάλλου, ρύθμιση διατηρείται η δυνατότητα και του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων να παραγγέλλει, κατά προτεραιότητα και να ενεργοποιεί τη διεξαγωγή ελέγχων που αποβλέπουν στην προστασία των οικονομικών συμφερόντων των καταναλωτών ή την αντιμετώπιση των φαινομένων υπερτιμολόγησης μέσα από την καταστράτηγηση των κανόνων διαφάνειας (άρθρο 4 παρ. 4).

Η Α.Π.ΚΑ. εισηγείται στους αρμόδιους υπουργούς μέτρα και νομοθετικές προτάσεις για την προστασία των καταναλωτών, υποστηρίζει το έργο των ενώσεων καταναλωτών, χρηματοδοτεί δράσεις τους, προάγει την έρευνα και την εκπαίδευση σε θέματα κατανάλωσης.

Αναλαμβάνει πρωτοβουλίες για τη σύνταξη κωδίκων δεοντολογίας των προμηθευτών, παρακολουθεί και εποπτεύει τη διαμεσολάβηση στις καταναλωτικές διαφορές.

Η Α.Π.ΚΑ. αναφέρεται στη Βουλή και στο Εθνικό Συμβούλιο Καταναλωτών και Αγοράς, προς τους οποίους συντάσσει κάθε έτος έκθεση σχετικά με τη δραστηριότητα και την εκπλήρωση των καθηκόντων της.

Με την τέταρτη παράγραφο προβλέπεται η δυνατότητα επιβολής κυρώσεων για την παραβίαση των κανονιστικών πράξεων της Α.Π.ΚΑ.

Με την παράγραφο 5 ρυθμίζονται τα σχετικά με την εγγραφή και την εκτέλεση των προϋπολογισμών της και ανατίθεται στο Ελεγκτικό Συνέδριο ο κατασταλτικός έλεγχος των δαπανών.

Με το **άρθρο 2** ρυθμίζεται η συγκρότηση της Αρχής. Η Α.Π.ΚΑ. συγκροτείται από πέντε μέλη, στα οποία συμπεριλαμβάνεται ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος αυτής. Τα μέλη της Α.Π.ΚΑ. διορίζονται από το Υπουργικό Συμβούλιο, μετά από πρόταση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων και θετική γνώμη της Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής. Τίθενται υψηλές προδιαγραφές για τα πρόσωπα που τη συγκροτούν και θωρακίζεται η ανεξαρτησία στη δράση τους. Ορίζονται τα σχετικά με τις αμοιβές των μελών, τα οποία υποχρεούνται σε υποβολή δήλωσης περιουσιακής κατάστασης σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 3213/2003. Ορίζονται περαιτέρω οι αρμοδιότητες του Προέδρου, μέρος των οποίων μπορούν να μεταβιβάζονται στον Αντιπρόεδρο και συνιστάται θέση Γενικού Διευθυντή.

Στο **άρθρο 3** ρυθμίζονται τα σχετικά με την οργάνωση και τη λειτουργία της Α.Π.ΚΑ.. Με την πρώτη παράγραφο προβλέπεται ότι από το σύνολο των οργανικών θέσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων 148 θέσεις μεταφέρονται στην Α.Π.ΚΑ. Τα δύο τρίτα των θέσεων αυτών καλύπτονται από το υφιστάμενο προσωπικό των υπηρεσιών, των οποίων οι αρμοδιότητες μεταφέρονται στην Α.Π.ΚΑ. Με τη δεύτερη παράγραφο ρυθμίζονται οι διαδικασίες στελέχωσης της Α.Π.ΚΑ. Οι υπάλληλοι που υπηρετούν στις υπηρεσίες αυτές αποσπώνται κατ' αρχήν στην Α.Π.ΚΑ. Όσοι από αυτούς το επιθυμούν, μπορούν να ζητήσουν εντός τριών μηνών από την έναρξη λειτουργίας της Α.Π.ΚΑ. τη μετάταξή τους σε αυτή με ταυτόχρονη μεταφορά της οργανικής θέσης που κατέχουν. Η δυνατότητα μετάταξης δίνεται και σε άλλους υπαλλήλους του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων. Το προσωπικό που υπηρετεί σε προσωποπαγείς θέσεις στις υπηρεσίες αυτές μεταφέρεται αυτοδικαίως με τις προσωποπαγείς του θέσεις και την ίδια σχέση εργασίας στην Α.Π.ΚΑ.

Με την τρίτη παράγραφο προβλέπεται η σύσταση έξι θέσεων ειδικών επιστημόνων, προκειμένου να καλυφθούν ανάγκες σε επιστημονικές ειδικότητες που προκύπτουν από την ενίσχυση του εποπτικού ρόλου της Αρχής. Τα λοιπά άρθρα του π.δ. 5/2022 παραμένουν σε ισχύ για να ρυθμίζουν, όπως αναφέρεται παρακάτω, τη διάρθρωση της Α.Π.ΚΑ. μέχρι την έκδοση του π.δ. για τον Κανονισμό Λειτουργίας της.

Με την παράγραφο 4 ρυθμίζονται ασφαλιστικά θέματα του προσωπικού.

Με την παράγραφο 5 προβλέπεται η έκδοση προεδρικού διατάγματος μετά από πρόταση των Υπουργών Οικονομικών, Εσωτερικών και Ανάπτυξης και Επενδύσεων για τον Κανονισμό Λειτουργίας της Α.Π.ΚΑ. που θα ρυθμίζει και τα σχετικά με την εσωτερική διάρθρωση και οργάνωση των υπηρεσιών της.

Με την παράγραφο 6 προβλέπεται η συνδρομή των οργάνων της Περιφέρειας στην άσκηση του έργου της Α.Π.ΚΑ.

Μέχρι την έκδοση του Κανονισμού Λειτουργίας της Α.Π.ΚΑ., κατά την προηγούμενη παράγραφο, τα ζητήματα σχετικά με την οργάνωση και λειτουργία της ρυθμίζονται, σύμφωνα με την έβδομη παράγραφο, από τα άρθρα 13-16, 40-41 του Π.Δ. 5/2022.

Με τις παραγράφους που ακολουθούν ρυθμίζονται η διαδικασία πρόσληψης του επιστημονικού και λοιπού προσωπικού και η σύσταση του υπηρεσιακού και του δευτεροβάθμιου πειθαρχικού συμβουλίου, ο ορισμός του Γραφείου Νομικού Συμβούλου του Υπουργείου Ανάπτυξης & Επενδύσεων ως αρμόδιου για την εξυπηρέτηση των δικαστικών και γενικώς των νομικών υποθέσεων της Α.Π.ΚΑ. και άλλα ζητήματα.

Το **άρθρο 4** οργανώνει την άσκηση του ελεγκτικού έργου της Αρχής. Η Α.Π.ΚΑ. υποχρεούται στη διερεύνηση των καταγγελιών των καταναλωτών αλλά και σε συνεχείς αυτεπάγγελτους ελέγχους. Η ενσωμάτωση της ΔΙΜΕΑ παρέχει τη δυνατότητα για την ανάπτυξη εκτεταμένων προγραμμάτων ελέγχων. Ο Υπουργός Ανάπτυξης & Επενδύσεων εκδίδει, μετά από πρόταση της Α.Π.ΚΑ. απόφαση για το Σύστημα Διαχείρισης Αναφορών και Μεθοδολογία Σχεδιασμού Ελέγχου, το οποίο αυτή θα ακολουθεί με σκοπό την μεγιστοποίηση του οφέλους από την εξέταση των καταγγελιών. Δυνάμει αυτής, η Α.Π.ΚΑ. εφαρμόζει κριτήρια προτεραιοποίησης των ελεγχόμενων καταγγελιών, με βάση ιδίως τον κίνδυνο βλάβης των καταναλωτών, τους στρατηγικούς στόχους της Α.Π.ΚΑ., και τον θετικό αντίκτυπο ή το αποτέλεσμα που προσδοκάται από τη διεξαγωγή του ελέγχου. Δίνεται ιδιαίτερη βαρύτητα στην προστασία των ευάλωτων μονάδων, ενώ, στο πλαίσιο της εμπέδωσης σχέσεων συνεργασίας με άλλους φορείς που συμπράττουν στην εποπτεία της αγοράς (άλλες εποπτικές Αρχές, Συνήγορος του Καταναλωτή, ενώσεις καταναλωτών), οι θεμελιωμένες καταγγελίες των τελευταίων αποκτούν πρόσθετη για την αξιολόγησή τους βαρύτητα. Σε κάθε περίπτωση καταγράφεται το σύνολο των καταγγελιών και διαφυλλάσσεται η δυναμική διεξαγωγή του ελέγχου σε όλο το φάσμα της προστασίας. Η ισχύουσα σήμερα με αριθμό 74784/5.7.2021 σχετική Απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων (ΦΕΚ Β/15.6.2021) απέχει μακράν από αυτές τις απαιτήσεις, ενώ θέτει αυστηρά κριτήρια και αξιώνει υψηλές βαθμολογίες για την αξιολόγηση των καταγγελιών που ουσιαστικά αποκλείουν την εξέταση συντριπτικού μέρους και σημαντικών καταγγελιών.

Στην υφιστάμενη σήμερα πρακτική των αρμόδιων υπηρεσιών του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων οι αυτεπάγγελτοι έλεγχοι για την επιβολή της νομοθεσίας για την προστασία των καταναλωτών, και μάλιστα εκείνων που είναι και ενωσιακής προέλευσης, είναι σχεδόν ανύπαρκτοι. Σύμφωνα με την παράγραφο 4, η Α.Π.ΚΑ., πέραν των εκτάκτων ελέγχων που διεξάγει, υποχρεούται να καταρτίζει, με βάση αναλύσεις και έρευνες των αγορών, πληροφορίες, ερωτηματολόγια ή στατιστικά στοιχεία που συγκεντρώνει, σε τακτή ετήσια τουλάχιστον βάση, και προγράμματα ελέγχου πέραν αυτών που αφορούν τη διερεύνηση συγκεκριμένων καταγγελιών ή αναφορών. Υπάρχουν, πράγματι, ιδιαίτερα επιβλαβείς αντικαταναλωτικές συμπεριφορές, οι οποίες, για ένα πλήθος λόγων (ενδ. επέλευση της ζημίας σε μεταγενέστερη φάση, άγνοια για τον παράνομο χαρακτήρα τους, δυσχέρειες προσδιορισμού, πολυπλοκότητα, απαισιοδοξία για το αποτέλεσμα της καταγγελίας κ.ά.), δεν καταγράφονται απαραίτητα ή δεν αναδεικνύονται επαρκώς μέσα από τις καταγγελίες που υποβάλλονται. Εξάλλου, το παράνομο εμπόριο και οι αθέμιτες εμπορικές πρακτικές προϋποθέτουν συνεχείς αυτεπάγγελτους ελέγχους για τον εντοπισμό και την αντιμετώπισή τους. Για τη διαμόρφωση των προγραμμάτων αυτών η Α.Π.ΚΑ. αξιοποιεί και τα κριτήρια που ορίζονται στα άρθρα 137 έως 139 ν. 4512/2018.

Με το **άρθρο 5** θεσπίζονται οι κυρώσεις και τα μέτρα που μπορεί να λαμβάνει η Α.Π.ΚΑ. για την αντιμετώπιση των παραβάσεων.

Οι αρμόδιες υπηρεσίες θα διαθέτουν πλέον ένα ευρύ κατάλογο μέτρων που περιλαμβάνει σημαντικά νεωτερικά εργαλεία. Επισημαίνονται ως τέτοια η δυνατότητα που έχει η Αρχή να διαπραγματεύεται την αποδοχή δεσμεύσεων εκ μέρους των επιχειρήσεων που παρανομούν

για την επανόρθωση και την αποκατάσταση της ζημίας των καταναλωτών αλλά και η θέσπιση προσωρινών μέτρων για την αποτροπή κινδύνου σοβαρής βλάβης σε βάρος των συλλογικών συμφερόντων των καταναλωτών.

Στη δεύτερη παράγραφο εκτίθεται τα κριτήρια, με βάση τα οποία θα επιλέγονται τα ενδεδειγμένα μέτρα και θα γίνεται η επιμέτρηση του προστίμου. Προκειμένου οι κυρώσεις να είναι αναλογικές και αποτρεπτικές λαμβάνονται υπόψη κριτήρια σχετικά, μεταξύ άλλων, με τη φύση και τη βαρύτητα της παράβασης, τον κίνδυνο βλάβης, την περιουσιακή κατάσταση της επιχείρησης και τα οφέλη ή κέρδη που άντλησε από την παραβατική συμπεριφορά, οι ενέργειες επανόρθωσης ή περιορισμού της ζημίας στην οποία προέβη κ.ά. Το ύψος του διοικητικού προστίμου δύναται να διαμορφώνεται και σε ποσοστό επί του κύκλου εργασιών της επιχείρησης.

Όσον αφορά τις διατάξεις που ανήκαν στην εποπτεία της ΔΙΜΕΑ, με την παράγραφο 4, διατηρούνται σε ισχύ τα όρια των προστίμων που προβλέπουν τα ειδικότερα νομοθετήματα, ενώ κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις της παραγράφου 1.

Με την παράγραφο 8 δίνεται η εξουσία στις Διευθύνσεις της Περιφέρειας που συνδράμουν το έργο της Α.Π.ΚΑ., όταν διενεργούν, στο πλαίσιο της συνδρομής και της συνεργασίας, ελέγχους που εμπίπτουν στο αντικείμενο εποπτείας της ΑΠΚΑ να επιβάλλουν, για τις παραβιάσεις που διαπιστώνουν, τα μέτρα ή κυρώσεις που προβλέπονται στο άρθρο αυτό αλλά και πρόστιμα μέχρι του ύψους των 10.000 ευρώ.

Με το **άρθρο 6** η Αρχή αποκτά όλες τις αναγκαίες εξουσίες έρευνας κατά τα πρότυπα και άλλων αρχών που εποπτεύουν οικονομικές δραστηριότητες. Στις εν λόγω εξουσίες περιλαμβάνονται και όλες εκείνες που εμπεριέχει ο Κανονισμός του Κανονισμού (ΕΕ) 2017/2394 για τον έλεγχο παραβάσεων σε διασυνοριακές συναλλαγές, επεκτείνοντας αυτές σε κάθε – δηλαδή και εγχώρια – παράβαση που ελέγχουν τα όργανα της Α.Π.ΚΑ.

Τέλος, με τα **άρθρα 7 και 8** ορίζονται τα σχετικά με την έναρξη λειτουργίας της Α.Π.ΚΑ., τη μεταβατική περίοδο αλλά και την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου.